

Osnovni zadaci za kurs Nacrtna geometrija (stari statut)

23. oktobar 2014

ANALITIČKI PRISTUP

1. Tačke 0 , ∞ i 1 afinog sistema koordinata uzete su redom za bazne tačke $A_1(1 : 0)$, $A_2(0 : 1)$ i jedinicu $B(1 : 1)$ novog homogenog sistema koordinata. Naći vezu između afine koordinate i novih homogenih koordinata.
2. Tačke $A_1(2 : 1)$, $A_2(3 : 1)$ i $B(4 : 1)$ date koordinatama $(x_1 : x_2)$ odabrane su redom za bazne tačke i jedinicu novog sistema homogenih koordinata $(x'_1 : x'_2)$. Odrediti vezu između starog i novog sistema koordinata.
3. Date su tačke $A(0 : 1)$, $B(1 : 0)$, $C(1 : 1)$ i $D(3 : 2)$. Odrediti dvorazmeru $(ABCD)$.
4. Na projektivnoj pravoj date su tačke $A(1 : 0)$, $B(2 : 1)$ i $C(4 : 1)$. Odrediti koordinate tačke X za koju važi $\mathcal{H}(A, X; B, C)$.
5. Odrediti formule projektivne transformacije koja tačke $A(0 : 1)$, $B(1 : 0)$ i $C(1 : 1)$ prevodi redom u tačke $A'(1 : -1)$, $B'(1 : 1)$ i $C'(1 : 3)$.
6. Data je transformacije $\lambda x'_1 = 2x_1 - x_2$, $\lambda x'_2 = x_1 + 4x_2$. Naći fiksne tačke transformacije.
7. Involicija projektivne prave zadata je parovima odgovarajućih tačaka $A(1 : 2)$ i $A'(1 : 0)$, odnosno $B(2 : 3)$ i $B'(8 : 1)$. Odrediti tu involuciju, njene invarijantne tačke i ispitati čuva li orijentaciju.
8. Naći jednačinu prave koja sadrži tačke $A(2 : 5 : 2)$ i $B(8 : 1 : -1)$. Dokazati da tačka $C(-4 : 9 : 5)$ pripada pravoj AB i odrediti tačku D takvu da važi $\mathcal{H}(A, B; C, D)$.
9. U projektivnoj ravni date su koordinate novih baznih tačaka i jedinice u odnosu na stari projektivni sistem $A_1(4 : 1 : 1)$, $A_2(4 : 4 : 1)$, $A_3(0 : 4 : 1)$ i $B(2 : 1 : 1)$. Naći formule transformacije koordinata iz starih u nove.
10. Naći fiksne tačke i fiksne prave preslikavanja $\lambda x'_1 = 4x_1 - x_2$, $\lambda x'_2 = 6x_1 - 3x_2$, $\lambda x'_3 = x_1 - x_2 - x_3$.
11. Preslikavanje je zadato formulama $\lambda x'_1 = x_2 + x_3$, $\lambda x'_2 = x_1 + x_3$, $\lambda x'_3 = x_1 + x_2$. Dokazati da je ono hiperbolička homologija i odrediti mu centar i osu.
12. Na pravoj $p : 2x_1 - x_2 - 9x_3 = 0$ naći tačku X konjugovanu tački $A(-1 : 2 : 1)$ u odnosu na krivu $\Gamma : x_1^2 - x_2^2 + 3x_3^2 + 2x_1x_2 + 2x_1x_3 - 6x_2x_3 = 0$.

13. Data je kriva $\Gamma : 2x_1^2 + x_2^2 - 2x_3^2 - 6x_1x_2 + 4x_2x_3 = 0$.
- Naći jednačinu polare tačke $A(1 : 0 : 1)$.
  - Naći, ako postoje, tangente iz tačke A na krivu Γ .
  - Naći pol prave $q : x_3 = 0$.
14. Naći jednačine tangenti iz tačke $B(3 : -2 : 2)$ na krivu $\Gamma : 3x_1^2 + x_2^2 - 5x_3^2 + 2x_1x_2 + 2x_1x_3 - 4x_2x_3 = 0$.
15. Naći projektivno preslikavanje proširene afine ravni koje slika:
- krug $x^2 + y^2 = 1$ u hiperbolu $x^2 - y^2 = 1$;
  - krug $x^2 + y^2 = 1$ u parabolu $y = x^2$.

SINTETIČKI PRISTUP

- Neka su A, B, C tri razne tačke prave p i A', B', C' tri razne tačke prave $p' \neq p$. Odrediti sliku proizvoljne tačke D pri projektivnom preslikavanju $f : p \bar{\wedge} p'$ koje slika tačke A, B, C redom na tačke A', B', C' .
- Dokazati da su osa, protivosa i protivosa inverznog preslikavanja međusobno paralelne prave.
- Dokazati da je perspektivno kolinearno preslikavanje određeno sa:
  - centrom S , osom s i slikom A' tačke A
  - centrom S , osom s i protivosom u
  - centrom S , osom s i protivosom v' inverzne homologije.
- Data je tačka S , prava s i četvorougao $ABCD$. Odrediti perspektivno preslikavanje čiji je centar tačka S , osa prava s i koji preslikava četvorougao $ABCD$ u četvorougao čije su dijagonale normalne.
- Date su prave p, s i duž AB . Odrediti perspektivno afino preslikavanje čija je osa s , zruci afinosti su paralelni sa p , a slika duži AB ima datu dužinu d .
- Date su tačke A, B, C, D, E nedegenerisane krive II reda Γ i prava $p \ni A$. Konstruisati drugu presečnu tačku prave p i krive Γ .
- Date su tačke A, B, C, D i tangenta a u tački A nedegenerisane krive II reda Γ . Konstruisati tangentu c u tački C na Γ .
- Date su tačke A, B, C i pravac o' ose parabole, kao i prava $p \ni A$. Konstruisati drugu presečnu tačku prave p i parabole.
- Date su asimptota q hiperbole, pravac asimptote p , tangenta t i njena dodirna tačka T . Konstruisati asimptotu p .

METODA Odstojanja normalnog projektovanja

- Data je prava p projekcijama svojih tačaka $M(M', OM_0)$ i $N(N', ON_0)$. Konstruisati: a) trag prave p ; b) pravu veličinu duži MN ; c) nagibni ugao prave p .

2. Date su tačke $A(A', OA_0)$, $B(B', OB_0)$ i $C(C', OC_0)$. Konstruisati a) trag a ravni $\alpha = (ABC)$ b) težište $T = (T', OT_0)$ trougla ABC ; c) centar $S = (S', OS_0)$ opisanog kruga trougla ABC .
3. Data je ravan $\alpha(a, A', OA_0)$, tačka S koja joj pripada i duž d . Nacrtati projekciju kruga k koji pripada ravni α , ima centar S , a poluprečnik mu je podudaran duži d .
4. Odrediti projekciju kruga čiji je centar data tačka $S(S', OS_0)$, a koji dodiruje datu pravu $p(P, Q', OQ_0)$.
5. Data je ravan $\alpha(a, A', OA_0)$ koja sa projekcijskom ravni gradi ugao od $\frac{\pi}{6}$. Konstruisati zatim projekciju kvadrata $ABCD$ koji pripada ravni α i čija je ivica AB podudarna datoj duži d .
6. Odrediti presek ravni $\alpha(a, A', OA_0)$ i $\beta(b, B', OB_0)$ ako važi:
  - i) $a \cap b = \{P\}$;   ii) $a \parallel b$.
7. Odrediti prodor prave $p(P, A', OA_0)$ kroz ravan $\tau(t, M', OM_0)$.
8. Date su ravan $\tau(t, K', OK_0)$ i tačka $M(M', OM_0)$ koja joj ne pripada. a) Konstruisati normalu n iz tačke M na ravan τ . b) Odrediti tačku N simetričnu tački M u odnosu na τ .
9. Date su prava $n(N, S', OS_0)$ i tačka $K(K', OK_0)$. a) Konstruisati ravan τ koja sadrži tačku K i normalna je na pravu n . b) Odrediti udaljenost tačke K od prave n .

Uputstvo: a) radjeno na predavanjima.

b) Ako je $\{M\} = n \cap \tau$ tada je tražena udaljenost $d(K, n) = KM = [K][M]$. **Primetimo da je prava KM normala iz tačke K na pravu n .**

10. Data je ravan $\alpha(a, A', OA_0)$ i tačka $M(M', OM_0)$ koja joj ne pripada. Konstruisati trag ravni β koja sadrži tačku M i paralelna je sa α .

METODA TRAGA I NEDOGLEDA CENTRALOG PROJEKTOVANJA

1. Date su tačka M na nosiocu $p(P, P_\infty^c)$ i tačka N na nosiocu $q(Q, Q_\infty^c)$. Konstruisati trag i nedogled prave $l = MN$.
2. Date su ravni $\alpha(a, a_\infty^c)$ i $\beta(b, b_\infty^c)$. Konstruisati trag i nedogled prave $p = \alpha \cap \beta$ ako važi:
  - i) $a \cap b = \{P\}$ ii) $a \parallel b$.
3. Odrediti projekciju prodora prave $p(P, P_\infty^c)$ kroz ravan $\alpha(a, a_\infty^c)$.
4. Data je prava $m(M, M_\infty^c)$ i tačka T na nosiocu $q(Q, Q_\infty^c)$. Konstruisati trag i nedogled ravni koja sadrži tačku T i pravu m .
5. Data je ravan $\alpha(a, a_\infty^c)$ i tačka B koja joj pripada svojom projekcijom B^c . Konstruisati trag i nedogled prave q koja pripada ravni α , sadrži tačku B , a sa projekcijskom ravni π gradi ugao od $\frac{\pi}{4}$.
6. Data je prava $p(P, P_\infty^c)$. Konstruisati trag i nedoglednicu ravni α koja sadrži pravu p , a sa projekcijskom ravni π gradi ugao od $\frac{\pi}{6}$.

7. Data je ravan $\alpha(a, a_\infty^c)$ i tačka M na nosiocu $p(P, P_\infty^c)$. Konstruisati trag i nedogled ravni β koja sadrži tačku M i paralelna je sa α .
8. Data je tačka A na nosiocu $p(P, P_\infty^c)$ i ravan $\tau(t, t_\infty^c)$. Konstruisati trag i nedogled prave n koja sadrži A i upravna je na ravan τ . Konstruisati zatim tačku A_1 koja je simetrična tački A u odnosu na ravan τ .
9. Data je tačka A na nosiocu $p(P, P_\infty^c)$ i prava $n(N, N_\infty^c)$. Konstruisati trag i nedoglednicu ravni τ koja sadrži A i upravna je na pravu n .
10. Konstruisati trag i nedoglednicu ravni α koja sadrži datu pravu $a(A, A_\infty^c)$ i normalna je na datu ravan $\tau(t, t_\infty^c)$.
11. Data je ravan $\alpha(a, a_\infty^c)$ i u njoj tačka A . Konstruisati centralnu projekciju kvadrata $ABCD$ koji pripada ravni α , ivica mu je podudarna datoj duži d , a ivica AB gradi ugao od $\frac{\pi}{6}$ sa ravni π .
12. Data je tačka S u ravni $\alpha(a, a_\infty^c)$. Odrediti centralnu projekciju kruga koji pripada ravni α , centar mu je data tačka S , a poluprečnik kruga je podudaran datoj duži d .